

Доповідь президента Національної академії правових наук України В. Я. Тація на загальних зборах Академії, що відбулися 18 жовтня 2013 р.

У 2013 р. Національній академії правових наук України виповнилося 20 років. Ця дата не є ювілеєм у повному сенсі цього слова, проте є певним етапом, коли можна озирнутися на пройдений нами шлях та визначити подальші напрями розвитку.

Доцільно згадати, що наприкінці 1991 р. група науковців і практичних працівників виступила з ініціативою створення республіканського громадського об'єднання «Академія правових наук України». На громадських засадах Академія діяла протягом 1992–1993 рр. За цей період Академія, її президія та відділення провели значну роботу з об'єднання юридичної наукової спільноти, розроблення проектів найважливіших нормативних-правових актів, ви-

значення напрямів розвитку правової науки. Головним підсумком діяльності Академії правових наук України в цьому статусі стало розроблення її науковцями Концепції розвитку юридичної науки та освіти, схваленої Президентом України.

Про потужний інтелектуальний потенціал Академії свідчить те, що від самого початку до її складу входили 2 академіки і 2 члени-кореспонденти Академії наук України, 11 лауреатів Державної премії України, 12 лауреатів премії Академії наук України ім. Д. З. Мануїльського, 10 заслужених діячів науки і техніки України, 80 докторів юридичних наук, професорів.

Стала очевидною потреба в наданні Академії статусу державної організації.

Указом Президента України від 23 липня 1993 р. було засновано Академію правових наук України як державну вищу галузеву наукову установу. Цим Указом було призначено президента-організатора, дійсними членами-засновниками Академії затверджено 17 провідних науковців-правознавців України: Б. Бабій, Ф. Бурчак, А. Васильєв, Л. Воронова, В. Гончаренко, Ю. Грошевий, А. Закалюк, М. Костицький, В. Мамутов, А. Рогожин, В. Семчик, В. Сташис, І. Тимченко, В. Цветков, М. Цвік, Ю. Шемшученко, Л. Юзьков.

24 листопада 1993 р. на загальних зборах Академії відбулися перші вибори, затверджено Статут. Місцем розташування президії Академії було обрано м. Харків і таке рішення не було випадковим. Завдяки підтримці Президента України та місцевих органів влади в досить стислі терміни вирішувалися всі нагальні питання забезпечення діяльності Академії, зокрема, в центрі міста побудовано будівлю президії загальною площею близько 800 м², в якій сьогодні ми працюємо.

Період з 1993 по 1995 р. став етапом організаційного становлення Академії та її структурних підрозділів.

У червні 1995 р. у складі Академії створено Інститут вивчення проблем злочинності з розташуванням у м. Харкові (нині – Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса). Керівником Інституту було обрано відомого фахівця у галузі кримінального права академіка НАПрН України В. І. Борисова. З 2005 по 2008 р. Інститут очолював академік Ю. В. Баулін, якого потім було обрано суддею Конституційного Суду України.

На Інститут було покладено значний обсяг завдань щодо складання аналітичних інформаційних оглядів стану та тенденцій розвитку законодавства в галузі боротьби зі злочинністю, аналізу практики застосування цього законодавства; розробки методик розслідування окремих видів злочинів тощо. Значним внеском фахівців Інституту у справу зміцнення законності та правопорядку в Україні стала робота над проектами Кримінального, Кримінально-виконавчого, Кримінального процесуального кодексів України. Варто зазначити, що лише наукові матеріали до проекту Кримінального кодексу склали 28 томів.

Державним департаментом інтелектуальної власності України Інституту був виданий патент на винахід «Спосіб ідентифікації людини за параметрами мови», а також отримані свідоцтва про реєстрацію авторського права на твори «Польова мініфотолaboratorія», «Криміналістичний комплект “Валіза пожежного”»; «Універсальний криміналістичний комплект слідчого»; «Комплект науково-технічних засобів митника», «Бази знань “Автоматизоване робоче місце слідчого”».

З березня 1996 р. почав функціонувати Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва (нині – Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака) (м. Київ). Першим його керівником став член-кореспондент НАПрН України В. М. Селіванов. З 2005 р. Інститут очолює академік НАПрН України А. Д. Крупчан, який доклав великих зусиль для розвитку юридичної науки в Україні. На сьогодні Інститут є провідною науково-дослідною устано-

вою в галузі цивільного та господарсько-го права, одним із напрямів якого є проведення науково-правових експертиз та підготовка експертних висновків. Зокрема, останніми роками проведено науково-правові експертизи по запитах низки банків, страхових компаній, юридичних фірм, телерадіокомпаній, авіакомпаній, морських і річкових портів України, великих підприємств у галузі ювелірної справи, виробництва дорогоцінних і кольорових металів, державних установ, всеукраїнських громадських організацій, адвокатів, нотаріусів і громадян України.

В Інституті створена спеціалізована вчена рада із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю: 12.00.03 – цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право.

У лютому 1999 р. розпочав свою роботу Центр правової інформатики, який у 2012 р. був реорганізований у Науково-дослідний інститут інформатики і права (м. Київ). Першим його керівником став член-кореспондент НАПрН України М. Я. Швець (2001–2010 рр.), який зробив величезний внесок у його становлення та розвиток нових напрямів досліджень. На сьогодні Інститут очолює член-кореспондент НАПрН України В. Г. Пилипчук.

За ці роки в Інституті сформувалася потужна наукова школа правової інформатики, здобутками якої є створення інформаційно-аналітичної системи, проблемно-орієнтованих комплексів й автоматизованих робочих місць для забезпечення законотворчої, правозастосовної та правоосвітньої діяльності.

Дослідження в галузі правової інформатики також заклали підґрунтя для становлення й розвитку інформаційного права як комплексної галузі права.

Нині в Інституті розпочато формування наукової школи методології інформаційного права та наукової школи інформаційної безпеки (у галузі юридичних наук), значення яких актуалізується в умовах інформаційної глобалізації та інтеграції України у світовий інформаційний простір. Створено науково-організаційні передумови для подальшого розвитку наукової школи правової інформатики та формування інших наукових шкіл в інформаційній сфері. Отримані при цьому наукові здобутки лягли в основу низки законопроектів, стратегій, концепцій і програм, що стосуються інформаційної діяльності, відповідних навчальних курсів для вищих навчальних закладів України. З 2005 р. Інститут видає Інформаційно-пошукову систему, яка містить інформацію щодо всіх тем дисертаційних робіт з юридичних наук, затверджених з 1992 р.

За ініціативи Інституту з метою розвитку правової науки та координації правових досліджень в інформаційній сфері у складі відділення державно-правових наук та міжнародного права НАПрН України було створено Координаційне бюро з інформаційного права та інформаційної безпеки, забезпечення діяльності якого покладено на Науково-дослідний інститут інформатики і права.

З липня 2000 р. у структурі Академії було створено Науково-дослідний інститут державного будівництва та місцевого самоврядування (м. Харків), фундатором та директором якого понад 10 років

був відомий фахівець у галузі адміністративного права академік НАПрН України Ю. П. Битяк. На сьогодні директором є доктор юридичних наук С. Г. Серьогіна. Головним завданням Інституту стало проведення комплексних фундаментальних і прикладних досліджень у сфері організації та реалізації державної влади, зокрема, конституційно-правових проблем державного будівництва, проблематики державного управління й адміністративного права, державно-правової конфліктології, правового регулювання функціонування місцевого самоврядування, реалізації прав і свобод людини та громадянина, європейського права та порівняльного правознавства, правового регулювання відносин у сфері публічних фінансів. Інститут став провідною установою у питаннях правового регулювання місцевого самоврядування та місцевих органів державної влади. Саме тому на Інститут покладено науково-експертне забезпечення діяльності Комісії з питань адміністративно-територіального устрою й місцевого самоврядування Конституційної Асамблеї, а його директор – С. Г. Серьогіна обрана головою цієї Комісії.

У травні 2001 р. із метою сприяння соціально-економічному розвитку України, зростання її науково-технічного й культурного потенціалу було створено Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності (м. Київ), першим керівником якого став новатор цього наукового напрямку академік НАПрН України О. Д. Святоцький. На сьогодні установу очолює член-кореспондент НАПрН України О. П. Орлюк.

Не буде перебільшенням сказати, що за роки свого існування Інститут став уні-

кальною в Україні науковою установою, що провадить теоретичні та практичні дослідження у сфері права та економіки інтелектуальної власності. Серед проблем, що ставилися на дослідження, була розробка концептуальних засад правового забезпечення сфери інтелектуальної власності в Україні в контексті європейської інтеграції, в рамках яких вирішувалися такі завдання, як дослідження шляхів гармонізації законодавства у сфері інтелектуальної власності до законодавства ЄС та міжнародних стандартів, правове забезпечення захисту прав інтелектуальної власності в Україні, формування правових засад для створення в Україні національної інноваційної системи та забезпечення державної підтримки комерціалізації інноваційної діяльності.

Значним попитом користується діяльність утвореного в Інституті Центру експертних досліджень, головним завданням якого є проведення судових та позасудових незалежних експертиз, пов'язаних з об'єктами інтелектуальної власності. Експертні дослідження та судова експертиза провадяться співробітниками Інституту, які є судовими експертами, атестованими Центральною експертною кваліфікаційною комісією Міністерства юстиції України з правом проведення експертиз, пов'язаних з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності. Загалом співробітниками Інституту підготовлено понад 800 експертних висновків. Саме така активна позиція Інституту дозволяє додатково заробляти близько 1 млн грн на рік.

У 2010 р. було створено Науково-дослідний інститут правового забезпечення інноваційного розвитку з розташуванням у м. Харкові, керівником якого

було обрано члена-кореспондента НАПрН України С. М. Прилипка. Інститут є спеціалізованою державною науковою установою, яка професійно здійснює комплексні фундаментальні й прикладні дослідження з метою розробки та вдосконалення механізмів правового регулювання впровадження інновацій у різні сфери соціального та економічного життя. Інститутом в ініціативному порядку було розроблено проєкт Інноваційного кодексу України, який викликав великий інтерес серед науковців та правознавців. Цей кодекс став першим і єдиним проєктом кодифікованого нормативно-правового акта України, регулятивним впливом якого охоплюються всі основні аспекти реалізації відносин у науково-технічній та інноваційній сфері з метою правового забезпечення становлення та ефективного функціонування національної інноваційної системи. У межах співробітництва з Міністерством освіти і науки України Інститут розробив проєкт Закону України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій», який направлено до Верховної Ради України.

Протягом цих років усі науково-дослідні інститути Академії зареєстрували власні періодичні наукові видання, в яких публікуються результати наукових досліджень, а саме: «Державне будівництво та місцеве самоврядування», «Питання боротьби зі злочинністю», «Приватне право і підприємництво», «Інтелектуальний капітал», «Правова інформатика» та «Актуальні питання інноваційного розвитку».

З метою координації діяльності наукових установ НАПрН України, на-

вчальних закладів юридичного профілю у розробленні наукових проблем, що мають важливе значення для розвитку окремих регіонів, були створені регіональні наукові центри: у червні 1994 р. – Київський, у 2009 р. – Донецький та Західний, у 2011 р. – Південний.

Головою Київського регіонального центру було обрано академіка НАПрН України В. П. Тихого, Донецького – академіка НАПрН України В. К. Мамутова, Західного – академіка НАПрН України В. Т. Нора, Південного – академіка НАПрН України С. В. Ківалова.

До складу наукових рад регіональних центрів увійшли не лише члени Академії, а й інші загальновідомі науковці з різних наукових та навчальних закладів цих регіонів.

Регіональні наукові центри координують науково-дослідну діяльність членів та установ Академії, що знаходяться у відповідних регіонах; сприяють місцевим органам державної влади та органам місцевого самоврядування у здійсненні ефективної правової політики у відповідних регіонах України; проводять на замовлення місцевих органів державної влади, органів місцевого самоврядування, правоохоронних та судових органів, громадських організацій, інших юридичних чи фізичних осіб наукові дослідження, готують експертні висновки тощо.

У квітні 1996 р. Національною академією правових наук України було засноване видавництво «Право», яке є одним із небагатьох спеціалізованих підприємств, що здійснює підготовку та видання наукової, навчальної, довідкової літератури з правової тематики та забезпечує юридичною літературою

навчальні заклади і наукові установи, правоохоронні й судові органи, а також практикуючих юристів.

Творчий колектив видавництва готує й видає на високому науковому, літературному та поліграфічному рівні підручники, навчальні посібники для юридичних вищих навчальних закладів України, що мають гриф Міністерства освіти і науки України та користуються значним попитом у студентів, аспірантів, викладачів у всіх регіонах України, а також фахові збірники наукових праць, науково-практичні коментарі, юридичні словники тощо.

За вагомі досягнення, майстерність та високий професіоналізм у видавничій справі видавництво «Право» неодноразово нагороджувалося дипломами переможців міжнародних книжкових фестивалів, що проходили у містах України, зокрема, Львові, Києві, Харкові.

Видавництво «Право» здійснює підготовку та випуск фахового наукового журналу «Вісник Академії правових наук України», в якому висвітлюються найактуальніші питання функціонування та розвитку правової системи України. Зокрема, на сторінках збірника наукових праць публікується інформація про загальні збори Академії та її президії, роботу закладів Академії, наукові статті членів Академії та інших юристів-науковців і практиків, авторські проекти законів, рецензії, підсумки наукових конференцій та «круглих столів», висвітлюються творчий шлях і досягнення видатних юристів України. Більшість статей, які друкуються у збірнику, підготовлені дійсними членами та членами-кореспондентами Національної академії правових наук України. За цей

час вийшло друком 73 випуски. У квітні 2013 р. видання було перереєстровано на «Вісник Національної академії правових наук України», що дає, зокрема, нам можливість друкуватися трьома мовами – українською, російською та англійською.

Значної популярності набуло засноване у 2008 р. загальнонаціональне наукове видання – «Щорічник українського права», в якому публікуються найкращі статті у сфері держави та права академіків та членів-кореспондентів Національної академії правових наук України, інших провідних науковців. «Щорічник» має за мету стати своєрідним орієнтиром у царині різноманітної наукової інформації, що вже була надрукована у вітчизняних та зарубіжних виданнях протягом попереднього року. Це унікальне юридичне видання на сьогодні не має аналогів у країні. У ньому публікуються найбільш значущі статті, в яких висвітлюються фундаментальні та пріоритетні проблеми сучасної юридичної науки. З метою поширення здобутків української юридичної науки на теренах країн СНД президією Академії було вирішено «Щорічник українського права» друкувати російською мовою.

У 2008 р. Академією було видано п'ятитомне загальноакадемічне видання «Правова система України: історія, стан та перспективи», над яким два роки працювали найкращі юристи – науковці Академії правових наук України. Уперше в історії української юриспруденції в одному виданні узагальнено вітчизняний досвід побудови національної правової системи, всіх її галузей, сучасний стан науки та законодавства, практику його реалізації, окресле-

но перспективи їх розвитку. До складу авторського колективу ввійшла еліта вітчизняної юриспруденції з усіх регіонів України, кістяк якої становлять академіки та члени-кореспонденти Академії правових наук України, провідні науковці її установ.

У 2011 р. було надруковане друге видання п'ятитомника, перекладене російською мовою, головна мета якого – дати можливість ученим з інших країн, перш за все Російської Федерації та країн СНД, ознайомитися з доробками української юридичної науки в різних галузях права, сучасним законодавством України й практикою його застосування. Підсумком суспільного визнання цієї вагомий юридичної праці стало присудження у 2012 р. авторському колективу монографії «Правова система України: історія, стан та перспективи» найвищої наукової відзнаки – Державної премії України в галузі науки і техніки.

У співпраці з журналом «Право України» поточного року вийшла друком англomовна версія цієї фундаментальної праці, яку сьогодні було презентовано всім учасникам загальних зборів. Велика заслуга зі всебічного та повного перекладу належить нашому іноземному члену – Вільяму Еліоту Батлеру (США). Його сумлінна праця надала можливість донести здобутки вітчизняної юридичної науки до вчених усього світу.

Цього року до 20-річчя Академії було підготовлено та опубліковано новий амбіційний проект – п'ятитомне видання «Правова доктрина України» до складу авторського колективу якого ввійшло 174 науковці з усіх провідних наукових та навчальних закладів України. Загальний обсяг цієї праці склав більш як 4,5 тис.

аркушів. У цій роботі зроблена спроба окреслити здобутки всіх галузей вітчизняної юридичної науки за 20-річний період становлення нашої державності та правової системи. Найближчим часом у співробітництві з юридичним журналом «Право України» передбачається видання цієї наукової праці російською та англійською мовами.

У 2003 р. Академією було підготовлено та видано Науково-практичний коментар Конституції України, який отримав схвальні відгуки юридичної громадськості, а згодом у 2011 р. вийшло друком друге видання, до складу авторського колективу якого ввійшли провідні науковці, відомі державні й політичні діячі України та фахівці-практики. Рішення про опублікування цієї праці було зумовлено тим, що за цей час у конституційно-правовому полі відбулися значні зміни – достатньо згадати лише прийняття у 2004 р. та скасування у 2010 р. змін до Конституції. Жодна інша установа за цей час не змогла підготувати подібне видання. У вступному слові, наданому Президентом України В. Ф. Януковичем, відзначено, що коментар має глибокий фаховий рівень та допомагатиме втіленню в життя конституційних принципів, зміцненню конституційної законності та правопорядку.

Важливою подією у 2012 р. стало видання Національною академією правових наук України Науково-практичного коментаря Кримінального процесуального кодексу України за загальною редакцією президента НАПрН України В. Я. Тація, Генерального прокурора України, державного радника юстиції України, доктора юридичних наук В. П. Пшонки, Радника Президента

України – Керівника Головного управління з питань судуоустрою Адміністрації Президента України, доктора юридичних наук, професора А. В. Портнова. Ця праця є особливо важливою, враховуючи велику кількість нових правових інститутів, запроваджених у Кодексі.

У багатогранній видавничій діяльності, яку здійснюють академіки та члени-кореспонденти Академії, помітне місце посідає журнал «Право України», який очолює академік НАПрН України О. Д. Святоцький. Журнал уже декілька років тісно співпрацює з Національною академією правових наук України в межах окремої бюджетної програми «Фінансова підтримка видання журналу “Право України”». За цей час його було підготовлено одночасно трьома мовами – українською, російською та англійською, що безперечно можна назвати інформаційним проривом. Започатковане видання дванадцяти додатків, які є по суті спеціалізованими науковими виданнями з найбільш актуальних проблем правознавства. Наразі започаткована робота з перекладу конституцій держав – членів Європейського Союзу українською мовою та їх видання з відповідними коментарями-передмовама до них членів нашої Академії. За минулий рік журнал сприяв опублікуванню декількох десятків монографій та інших видань наших інститутів.

У травні 2013 р. три версії юридичного журналу «Право України» (українська, російська, англійська) вперше серед українських юридичних видань увійшли до Міжнародної наукометричної бази даних «EBSCO Publishing, Inc.» (США), що стало визначною подією для вітчизняної юридичної науки та правозастосовної практики.

На виконання статутних завдань Національна академія правових наук України проводить діяльність із координації тематики дисертаційних досліджень у галузі держави і права. Щороку починаючи з 1995 р. видається «Перелік тем дисертаційних досліджень з проблем держави і права», до якого включаються теми докторських та кандидатських дисертацій, відповідно до номенклатури спеціальностей «Юридичні науки».

Метою видання «Переліку» є поширення інформації серед наукової громадськості щодо основних напрямів дисертаційних досліджень, які виконуються в Україні, що дає змогу вченим радам вищих юридичних закладів освіти й юридичних факультетів та науково-дослідних установ юридичного профілю здійснювати планування науково-дослідної роботи, провадити дисертаційні дослідження з найбільш актуальних проблем держави і права, уникати повторення та дублювання тематики, забезпечувати ефективний контроль за виконанням дисертаційних досліджень.

Усі теми дисертаційних досліджень розглядаються координаційними бюро відділень Академії, де проводиться аналіз їх відповідності певній спеціальності, актуальності, коректності формулювання, співвідношення кількості тем з різних спеціальностей, доцільності розроблення певних напрямів дисертаційних досліджень тощо. На сьогодні видано вже 17 видань з цього напрямку.

Члени Національної академії правових наук України на постійній основі беруть участь у діяльності робочих груп з розробки найважливіших законопроектів. Так, лише за минулий рік фахівці Ака-

демії взяли участь у роботі понад 80 таких груп, зокрема: Робочої групи з питань удосконалення законодавства про вибори; Робочої групи з питань судової реформи; Робочої групи з питань реформування кримінального судочинства; Робочої групи з питань реформування прокуратури та адвокатури; Робочої групи з питань реалізації Концепції розвитку кримінальної юстиції щодо неповнолітніх в Україні; Комісії зі зміцнення демократії та утвердження верховенства права.

Позитивною тенденцією у роботі установ Академії є посилення впровадження результатів наукової діяльності у правотворчу та правозастосовну діяльність, одним із найважливіших напрямів якої у 2011–2013 рр. є науково-експертне забезпечення роботи Конституційної Асамблеї.

Відповідно до Указу Президента України «Про Конституційну Асамблею» від 17 травня 2012 р. на Національну академію правових наук України покладено здійснення науково-консультативного забезпечення діяльності Конституційної Асамблеї. Протягом року воно здійснювалось у декількох напрямках: по-перше, у кадровому забезпеченні; по-друге, у створенні належних умов для роботи структурних підрозділів Конституційної Асамблеї; по-третє, у науково-методичному забезпеченні розвитку конституційного процесу на сучасному етапі в Україні.

У створеній Конституційній Асамблеї працює 29 членів нашої Академії та співробітників установ. Ще близько 40 науковців є консультантами Конституційної Асамблеї та її комісій.

Член президії, секретар відділення Академії Ю. С. Шемшученко обраний

заступником голови Конституційної Асамблеї з наукового забезпечення її діяльності. Президент Академії В. Я. Тацій очолює Комісію Конституційної Асамблеї з питань правоохоронної діяльності, члени Академії А. О. Селіванов, О. В. Скрипнюк, В. Т. Маляренко та директор Науково-дослідного інституту державного будівництва та місцевого самоврядування С. Г. Серьогіна очолюють ще інші чотири комісії Конституційної Асамблеї. На базі Академії в Києві та Харкові постійно працюють Комісії Конституційної Асамблеї з питань конституційного ладу та порядку прийняття і введення в дію змін до Конституції України, правоохоронної діяльності, адміністративно-територіального устрою та місцевого самоврядування. Час від часу в Академії працюють комісії з питань народовладдя та здійснення правосуддя.

Під егідою Академії працює постійно діючий методологічний семінар Конституційної Асамблеї «Сучасний конституційний процес в Україні: питання теорії і практики», проводяться науково-практичні конференції, «круглі столи» тощо. Проведена науково-теоретична робота по забезпеченню діяльності Конституційної Асамблеї створила підґрунтя для підготовки якісних пропозицій щодо оновлення Основного Закону країни на сучасному етапі.

Велика кількість важливих законопроектів розроблена на замовлення Президента України, Кабінету Міністрів України, Верховної Ради України та її комітетів, Конституційного Суду України, Верховного Суду України, Вищих спеціалізованих судів України, Ради національної безпеки і оборони

України, Генеральної прокуратури України та інших центральних і місцевих органів влади. Члени Академії беруть участь і є членами різноманітних науково-консультативних та науково-методичних рад при вищих судових та державних органах влади.

Так, у 2010 р. на замовлення Адміністрації Президента України в Академії було утворено 7 робочих груп з метою розробки найважливіших нормативних актів, спрямованих на реалізацію соціально-економічних та правових реформ, передбачених програмою Президента України та Кабінету Міністрів України. До складу робочих груп увійшло близько 70 провідних фахівців Національної академії правових наук України.

За цей час було розроблено понад 20 нормативно-правових та програмних актів, зокрема, проекти Інноваційного кодексу України, Кодексу поведінки державного службовця, законів України «Про центральні органи виконавчої влади», «Про внесення змін до Закону України «Про Кабінет Міністрів України»», «Про місцеве самоврядування», «Про кримінологічну експертизу проектів нормативно-правових актів», внесено пропозиції щодо змін до Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування». Переконалий, подібний досвід треба розширювати.

Академія тісно співпрацює з місцевими органами та органами місцевого самоврядування. Прикладом ефективної співпраці є допомога установ Академії місцевим органам державної влади та місцевого самоврядування Харківщини. Харківська обласна державна адміністрація, Харківська обласна рада, Харківська міська рада знають, що за-

вжди можуть розраховувати на фахову підтримку науковців Академії.

Так, минулого року вчені Академії взяли активну участь у розробці Концепції гуманітарної політики Харківської області до 2020 р., яка була затверджена рішенням Харківської обласної громадської гуманітарної ради під головуванням губернатора – М. М. Добкіна 16 березня 2012 р.

Науковці Інституту правового забезпечення інноваційного розвитку для Харківської обласної державної адміністрації розробили проект закону «Про технополіс П'ятихатки». Він передбачає створення спеціальної економічної зони науково-технічного та інноваційно-впроваджувального типу, на якій установлюється й діє спеціальний режим інноваційно-інвестиційної діяльності. Це можливо завдяки застосуванню й дії законодавства України шляхом запровадження особливих митних, податкових та інших умов реалізації національними та іноземними юридичними й фізичними особами інноваційних та інвестиційних проектів.

Розроблений законопроект було розглянуто на засіданні Харківського регіонального комітету економічних реформ при Харківській обласній державній адміністрації, за результатами якого прийнято рішення про передачу його до Верховної Ради України.

З моменту створення Академія виступила організатором та співорганізатором більше ніж 500 міжнародних, всеукраїнських, регіональних конференцій, семінарів, «круглих столів» та інших наукових заходів, предметом обговорення на яких стали найактуальніші питання розвитку національного законодавства.

Наприкінці 2011 р. Кабінет Міністрів України затвердив нову редакцію Статуту Національної академії правових наук України. Необхідність внесення змін до Статуту була зумовлена наданням Академії почесного звання національної, відповідно, посиленням її впливу на державно-правові процеси у державі та прагненням удосконалити основний нормативний документ з огляду на 20-річний досвід її роботи. У Статуті вперше було закріплено, що Академія є суб'єктом реалізації державної політики у сфері правових досліджень.

На сьогодні фактичний склад членів Національної академії правових наук України становить 131 особу, з яких – 49 дійсних членів (академіків) та 82 член-кореспонденти. До складу членів Академії входять також іноземні науковці, а саме: О. К. Голіченков (Російська Федерація), В. С. Комісаров (Російська Федерація), В. Ф. Яковлев (Російська Федерація), Кестнер Карл-Герман (Німеччина) та Вільям Еліот Батлер (Сполучені Штати Америки).

З нагоди 20-річчя Академії були вручені державні нагороди окремим її членам:

1) орденом «За заслуги» I ступеня нагороджений дійсний член (академік) НАПрН України О. Д. Крупчан;

2) орденом «За заслуги» II ступеня нагороджений дійсний член (академік) НАПрН України В. І. Борисов.

Почесне звання «Заслужений діяч науки і техніки України» отримали:

1) член-кореспондент НАПрН України В. М. Гарашук;

2) директор Науково-дослідного інституту державного будівництва та міс-

цевого самоврядування НАПрН України С. Г. Серьогіна.

В. о. головного вченого секретаря Академії С. М. Прилипко отримав Грамоту Верховної Ради України «За заслуги перед Українським народом».

Член-кореспондент НАПрН України Ю. Г. Барабаш отримав Почесну грамоту Кабінету Міністрів України.

Також у 2013 р. були відзначені державними нагородами:

1) дійсний член (академік) НАПрН України А. П. Гетьман – орденом «За заслуги» III ступеня до Дня освіти;

2) член-кореспондент НАПрН України В. Я. Настюк отримав почесне звання «Заслужений діяч науки і техніки України» до Дня науки;

3) член-кореспондент НАПрН України В. П. Нагребельний – орденом «За заслуги» II ступеня до Дня освіти;

4) член-кореспондент НАПрН України В. М. Шаповал – орденом князя Ярослава Мудрого з нагоди Дня Конституції України.

Національна академія правових наук України постійно розвивається, веде активну діяльність щодо підвищення ефективності наукових досліджень, упровадження їх результатів у практичну діяльність, розширення регіональних представництв Академії, які дають можливість більш тісно співпрацювати з науковими та навчально-науковими закладами нашої країни, об'єднувати науковий потенціал регіонів навколо вирішення важливих питань у галузі держави і права.

За 20 років свого існування Національна академія правових наук України зробила значний внесок у розвиток національного законодавства, розробивши

досить велику кількість проектів нормативно-правових актів, спрямованих на становлення України як демократичної, соціальної та правової держави. Наразі перед Академією постають нові завдання, зокрема, щодо розробки змін до Конституції України, підготовки проектів нормативних актів, спрямованих на завершення реформування судових та правоохоронних органів, органів місцевого самоврядування.

Нові важливі завдання для правової науки постають у зв'язку із запланованим підписанням Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, яка поглиблює нашу співпрацю з ЄС та повинна замінити Угоду про партнерство та співробітництво від 1994 р.

Одним із важливих аспектів цієї Угоди є створення всебічної та поглибленої зони вільної торгівлі, яка вимагатиме масштабного реформування та наближення регуляторного законодавства України до стандартів ЄС, що сприятиме поступовій інтеграції України до внутрішнього ринку ЄС. Для досягнення можливості інтегруватися до внутрішнього ринку Європейського Союзу Україна має привести свою систему нормативного регулювання у відповідність до європейських стандартів.

На сучасному етапі значно зросла увага українських учених до проведення загальних та галузевих наукометричних аналізів. Таким чином, виникає необхідність у створенні «національного індексу цитування», що дозволить здійснювати оцінку результативності наукових працівників, дослідних груп, наукових установ та вищих навчальних закладів.

З огляду на вищезазначене, Національна академія правових наук України

та редакція журналу «Право України» за підтримки провідних наукових та навчальних закладів України виступили з ініціативою створення Національної наукометричної бази даних «Право України» у формі Асоціації засновників і видавців юридичної літератури, до якої увійдуть представники органів державної влади, наукових установ та вищих навчальних закладів України, що мають наукові та навчальні видання.

Важливим завданням, яке Академія планує виконати наступного року, є підготовка Великої юридичної енциклопедії України. Необхідність видання такої праці зумовлена завершенням періоду становлення правової системи України, наявністю розвинутої правової науки, розгалуженого законодавства та юридичної практики. Остання подібна праця, що складається з 6-ти томів, була підготовлена в Інституті держави і права ім. В. М. Корецького НАН України ще десять років тому (1998–2004 рр.).

У запланованій енциклопедії доцільно систематизувати поняття та категорії всіх інститутів і галузей вітчизняного права, здобутки юридичної науки, а також надати тлумачення основних законодавчих термінів, відомості про науково-дослідні установи та вищі навчальні заклади України юридичного профілю, біографії відомих учених-правознавців.

Також слід завершити роботу зі створення музею Національної академії правових наук України, ініційованого керівництвом Київського регіонального центру Академії. Відповідальним секретарем робочої групи обрано О. Н. Ярмиша, який працює над узагальненням пропозицій із цього питання та розробляє остаточну концепцію.